YAYASAN PERMATA BAKTI PERTIWI
PUSAT KEGIATAN BELAJAR MASYARAKAT((PKBM)
"PERMATA ABADI"
Menyelenggarakan Pendidikan :
Paket A (SD), Paket B (SMP), Paket C (SMA), Keterampilan Komputer.
Jl. Raya Tamansari RT. 03 RW. 03 Desa Tamansari, Karanglewas | Telp : 082138190155 | www.pkbmpermataabadi.sch.id

PENILAIAN SUMATIF TENGAH SEMESTER (PSTS) GANJIL

TAHUN AJARAN 2026/2027

Nama Siswa : …… Hari/ Tanggal : ……..

Mata Pelajaran : Bahasa Jawa Kelas : XI (Sebelas)

Kerjakan soal dibawah ini dengan benar !

A. PILIHAN GANDA

Pandhuan: Pilihen wangsulan kang paling bener kanthi menehi tandha ping (X) ing aksara A, B, C, utawa D!

1. Karya sastra Jawa klasik kang isine nyritakake lelakone sawijining tokoh utawa kraton kanthi urutan kadadeyan sajarah (kronologis) diarani ....
   A. geguritan B. babad C. parikan D. wangsalan
2. Karya sastra Jawa klasik kang wujude tembang lan isine bisa arupa piwulang, crita, utawa kagunan basa, kayata Serat Wedhatama utawa Serat Kalatidha, diarani ....
   A. serat B. cerkak C. novel D. sesorah
3. Serat Wedhatama kang misuwur ing sastra Jawa iku anggitane ....
   A. Ranggawarsita B. Mangkunegara IV C. Yasadipura D. Sunan Kalijaga
4. Tembang macapat kang nggambarake pasrawungan lan cocog tandhing, kerep dienggo minangka pambuka ing sawijining crita utawa piwulang, diarani tembang ....
   A. Gambuh B. Durma C. Maskumambang D. Megatruh
5. Tembang macapat kang nggambarake katresnan/asmara lan nduweni pitung gatra diarani tembang ....
   A. Kinanthi B. Asmaradana C. Sinom D. Pangkur
6. Puisi Jawa modern (geguritan) kang ngandhut rasa lan pesen sosial, kayata kritik marang kahanan jaman, kalebu conto geguritan kanthi tema ....
   A. katresnan wae B. kritik sosial C. dongeng bocah wae D. resep masakan
7. Lakon sandiwara utawa drama basa Jawa umume nggunakake unsur kayata naskah, paraga, lan ....
   A. panggung/setting lan pacelathon (dialog) B. angka statistik C. rumus matematika D. peta wilayah
8. Aksara Jawa kang digunakake kanggo nulis angka (nomer) diarani ....
   A. aksara swara B. aksara murda C. aksara wilangan D. aksara rekan
9. Aksara rekan ing aksara Jawa digunakake kanggo nulis tembung sing asale saka basa manca, kayata tembung sing ngandhut swara ....
   A. a, i, u, e, o wae B. kh, dz, f, z, gh C. konsonan Jawa asli wae D. angka wae
10. Nalika maca geguritan ing sangarepe kelas, sing kudu digatekake yaiku lafal, intonasi, lan ....
    A. kacepetan maca sing paling cepet B. ekspresi/pasuryan kang trep karo isi geguritan C. volume swara sing paling lirih D. basa kang paling angel

B. PILIHAN GANDA KOMPLEKS

Pandhuan: Pilihen wangsulan sing bener luwih saka siji kanthi menehi tandha ping (X) ing aksara kang dipilih!

11. Pratelan kang bener babagan sastra Jawa klasik (serat lan babad) yaiku ....
    A. Babad isine crita sajarah kanthi urutan kronologis.
    B. Serat bisa ngandhut piwulang moral utawa kagunan basa.
    C. Serat Wedhatama anggitane Mangkunegara IV.
    D. Babad lan serat mesthi ditulis nganggo basa ngoko lugu wae.
    E. Sastra Jawa klasik mung ana siji jinis wae.

12. Pratelan kang bener babagan aksara Jawa (murda, wilangan, rekan) yaiku ....
    A. Aksara murda digunakake kanggo nulis jeneng wong utawa papan kang diajeni.
    B. Aksara wilangan digunakake kanggo nulis angka.
    C. Aksara rekan digunakake kanggo nulis tembung serapan basa manca.
    D. Aksara murda, wilangan, lan rekan padha wae fungsine.
    E. Aksara rekan lan aksara legena mesthi padha wujude.

C. MENJODOHKAN

Pandhuan: Jodhohna pratelan ing kolom kiwa karo pilihan wangsulan kang trep ing kolom tengen kanthi nulis aksara ing kolom "Jawaban"!

13. Jodhohna jinis aksara Jawa khusus ing ngisor iki karo fungsine!

No.	Jinis Aksara	Jawaban		Fungsi
1.	Aksara murda		A.	Nulis vokal ing awal tembung serapan (kaya A, I, U)
2.	Aksara swara		B.	Nulis jeneng wong/papan kang diajeni
3.	Aksara wilangan		C.	Mateni swara vokal aksara sadurunge
4.	Aksara rekan		D.	Nulis angka/nomer
5.	Pasangan		E.	Nulis tembung serapan basa manca
			F.	Ngganti swara konsonan dadi vokal

14. Jodhohna karya sastra/tembang ing ngisor iki karo katrangane!

No.	Karya/Tembang	Jawaban		Katrangan
1.	Serat Wedhatama		A.	Puisi Jawa modern tanpa kaiket guru gatra/wilangan/lagu
2.	Babad		B.	Nggambarake katresnan/asmara
3.	Gambuh		C.	Serat piwulang anggitane Mangkunegara IV
4.	Asmaradana		D.	Nggambarake cocog tandhing/pasrawungan
5.	Geguritan		E.	Crita sajarah kanthi urutan kronologis
			F.	Cerita rakyat lisan turun-tumurun

D. TABEL BENAR/SALAH LAN YA/BOTEN

Pandhuan: Wenehana tandha centhang (✓) ing kolom kang trep kanggo saben pratelan!

15. Tamtokna manawa pratelan ing ngisor iki babagan sastra Jawa klasik lan aksara Jawa Bener utawa Salah!

No.	Pernyataan	Bener	Salah
1.	Babad isine crita sajarah kanthi urutan kronologis.		
2.	Serat Wedhatama kalebu karya sastra Jawa modern (kontemporer).		
3.	Aksara murda digunakake kanggo nulis jeneng wong utawa papan kang diajeni.		
4.	Aksara rekan digunakake kanggo nulis tembung asli basa Jawa.		
5.	Geguritan ora kaiket dening guru gatra, guru wilangan, lan guru lagu.		

16. Kelasmu arep nganakake pentas maca geguritan lan nyandhiwarakake cuplikan Serat Wedhatama kanggo tugas basa Jawa. Tamtokna manawa pratelan ing ngisor iki Leres (trep) utawa Boten (ora trep)!

No.	Pernyataan	Leres	Boten
1.	Pentas kasebut kalebu wujud ngapresiasi sastra Jawa klasik lan modern.		
2.	Nalika maca geguritan, ekspresi lan intonasi kudu digatekake.		
3.	Serat Wedhatama ora ana gandheng cenenge karo piwulang moral.		
4.	Sandiwara/drama mbutuhake naskah, paraga, lan pacelathon (dialog).		
5.	Kegiyatan kasebut ora ana manfaate tumrap pangerten sastra Jawa siswa.		

E. ESSAI

Pandhuan: Wangsulana pitakon-pitakon ing ngisor iki kanthi cetha lan bener!

17. Terangna bedane babad lan serat minangka karya sastra Jawa klasik, lan wenehana tuladha saben-saben!

    .....

    .....

    .....

18. Terangna apa wae kang kudu digatekake nalika nglakoake pentas drama/sandiwara basa Jawa!

    .....

    .....

    .....

F. URAIAN

Pandhuan: Wangsulana pitakon-pitakon ing ngisor iki kanthi urut lan lengkap!

19. Perhatekna pupuh Gambuh saka Serat Wedhatama ing ngisor iki: "Sekar gambuh ping catur, kang cinatur polah kang kalantur, tanpa tutur katula-tula katali, kadaluwarsa katutuh, kapatuh pan dadi awon."
    a. Sebutna guru gatra, guru wilangan, lan guru lagu saka pupuh Gambuh ing ndhuwur!
    b. Terangna piwulang moral apa kang kinandhut ing pupuh kasebut!
    c. Terangna sebabe Serat Wedhatama isih relevan diwaca lan disinaoni nganti saiki!

    .....

    .....

    .....

    .....

    .....

    .....

    .....

    .....

20. Kelasmu arep gawe geguritan kelompok kanthi tema "Katresnan marang Alam".
    a. Sebutna telung ciri utawa unsur kang kudu ana ing geguritan sing bakal digawe!
    b. Gawea rong (2) larik geguritan kanthi tema kasebut!
    c. Terangna pesen/amanat apa kang kepengin disampekake liwat geguritan kasebut!

    .....

    .....

    .....

    .....

    .....

    .....

    .....

    .....

— Sugeng Nggarap —